

ТИББИЁТ ҲАМШИРАЛАРИДА КАСБИЙ ВА РУҲИЙ ЗЎРИҚИШ СИНДРОМИ

Бокиева М.Б., Маткаримова М.И., Маматкулов И.Б.
Тошкент педиатрия тиббиёт институти, Тошкент, Ўзбекистон.

Мавзунинг долзарблиги. Эмоционал зўриқиш синдроми бу ҳиссий, руҳий, жисмоний чарчоқ натижасида келиб чиқувчи сурункали стрессдир. Ушбу синдромнинг ривожланиши биринчи навбатда қуйидаги касблар учун характерли ҳисобланади: соғлиқни сақлаш ходимлари, ўқитувчилар, психологлар, ижтимоий ишчилар, қутқарувчилар, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органи ходимлари, ўт ўчирувчилар.

Мавзунинг мақсади. ТошПТИ клиникасининг тиббий ходимларида руҳий зўриқиш синдроми аниқлаш.

Материаллар ва тадқиқот усуллари. Тадқиқотда сўровнома усулидан фойдаланилди. Тадқиқот Тошкент Педиатрия тиббиёт институти клиникаси реанимация ва анестезиология бўлимида 54 та тиббиёт ходимлари: 38 нафар ҳамшира-анестезистка ва 16 нафар кичик ҳамшираларда ўтказилди. Қатнашганларнинг ёши 25 ёшдан 50 ёшгача бўлган тиббиёт ходимларини ташкил қилади. Тадқиқотда қуйидаги методологиялардан фойдаланилди:

1) В.В.Бойко-руҳий зўриқиш даражасини аниқлашга қаратилган усул;

2) А.А.Рукавишников-аклий зўриқиш даражасини аниқлашга қаратилган усул;

3) В.А.Ядова- қониқиш даражасини аниқлашга қаратилган усул;

Тадқиқот натижалари. Ҳиссий эмоциялар орасида чарчаш профессионал мотивация биринчи ўринга чиқди. Ҳамширалар учун 39 балл, кичик тиббиёт ходимлари учун 36 балл. Ўрта тиббиёт ходимларида психоэмоционал

зўриқиш 32 балл, кичик тиббиёт ходимларида 30 балл. Улардаги сурункали зўриқиш эмоционал ва физик чарчоқ атрофдагиларга нисбатан бефарқлик ва совуққонлик белгилари билан намоён бўлади. Тадқиқот натижасида ҳиссий чарчаш даражаси ҳамширалар орасида 50 %, кичик тиббиёт ходимларида 25% аниқланди. Чарчоқ аниқланган ҳамширалар орасида 62%и юқори даражада эмоционал зўриқиш ва 12%ида жуда юқори даражали руҳий чарчоқ аниқланди. Тадқиқот натижаларига кўра, тиббиёт ходимларида руҳий зўриқишнинг босқичлари аниқланди. Бундай ҳолда резистент босқичи ҳамширалар учун 55,5 балл, кичик тиббий ходимлар учун 49,5 балл. Симптомларнинг оғирлигини қиёсий таҳлил қилиш эмоционал зўриқиш доминант эканлигини кўрсатади. Зўриқишнинг қуйидаги аломатлари мавжуд: ҳиссий дефицит 16,9 балл, селектив ҳиссий муносабатларнинг етарли эмаслиги ҳамширалар учун 16,8 балл, кичик тиббиёт ходимлари учун 14,9 балл, касбий вазифаларни қисқартириш 14,7 балл. Умумий қуйидаги натижалар олинди: ташвиш ва тушқунлик 7,4 балл, кичик тиббиёт ходимларига 7,3 балл.

Хулоса.

1. Ҳиссий стресс қанчалик баланд бўлса, ишдан қониқиш даражаси паст бўлади.

2. Ишдан қониқиш даражаси паст бўлса, руҳий стресс ривожланишига ҳисса қўшади.